

TÆNKETANK DANMARK - DEN FÆLLES SKOLE

INDHOLD

- Nyt fra bestyrelsen
- Indlæg fra Elisa Bergmann, BUPL
- Indlæg fra Mette Witt-Hagensen, Skole og Forældre
- Indlæg fra Martin Nielsen, indskolingsleder, Kastrup-gårdsskolen.

Udarbejdet af:

Inger Nøddekær, Sussi Maale og Thomas Steffin

Ansvarshavende:

Guy Rubaudo og Niels Brockenhuus

Kontakt: Se www.taenketankdanmark.dk

Layout: Lise Bernt Hansen

Næste nyhedsbrev: Efterår 2016

Nyt fra bestyrelsen

DLF har lavet en undersøgelse blandt 400 lærere, som udtrykker stor utilfredshed med skolereformen og visse af dens elementer. Se *Folkeskolen nr.11 2016*. Undersøgelsen lægger yderligere til regnskabet og retorikken om den manglende succes efter to år med skolereformen. Men er det for tidligt at evaluere en skolereform?

Det er åbenlyst, at der er dele og elementer af skolereformen, som ikke har fundet sin form og ikke har færdigudviklet sit fulde potentiale. Men skolereformen er også en kulturforandring af den samlede skole. Det er både pædagoger og læreres kultur, der er under forandring. Så hvad handler forandringen egentlig om? Er det at bevæge sig væk fra en indretning og organisering af skolen, som tager udgangspunkt i arbejdstid (lov 409), placering af timer, 45 minutters moduler, voksenpauser mm., en bevægelse hen imod, hvordan lærer børn bedst? Hvad har skolen, timerne og planlægningen som fokus?

De delelementer, som skal være med til at drive denne udvikling, er *understøttende undervisning, mere bevægelse i undervisningen, faglig fordybelse, åben skole osv.* Alle gode elementer, der både understøtter perspektivforandringen, men som også kun er delelementer af reformen. De skal fungere som "driver" for at tænke dagen anderledes, for et af hovedmålene er at lave en mere varieret skoledag. Det er denne variation af skoledagen, som har vist sig at være vanskelig.

Re-tænkning af skoledagen er ikke blot at tænke i moduler, det er også variation i undervisningen, det er også at tænke børn og klasser mere på tværs med nye måder at *planlægge året, ugen og dagen på*. Men spørgsmålet er, om det er planlægningen og de tekniske tilretninger af skoledagen - den redskabsorienterede variation i skoledagen og undervisningen, eller handler denne variation og forandring af skolen om noget andet og større?

Er kulturforandringen i højere grad et spørgsmål om professionelt børne- og læringssyn, end et arbejdstager perspektiv?

Er det et menneske- og læringssyn, hvor ethvert initiativ tager udgangspunkt i spørgsmålet: *Hvordan sætter det barnets læring i centrum?*

På Landsmødet d.15.april 2016 med temaet "Hvorfor er skolereformen god for børn?", udarbejdede deltagerne i grupper spørgsmål til panelet, som bestod af DLFs formand Anders Bondo Christensen, BUPLs formand Elisa Bergmann, samt Skole og Forældres formand Mette Witt-Hagensen.

Efterfølgende har bestyrelsen henvendt sig til de tre paneldeltagere for at få deres holdninger/svar til nedenstående spørgsmål.

Som I kan se af på næste side, har vi modtaget indlæg fra BUPL og Skole og Forældre. Desværre har DLF ikke reageret på bestyrelsens henvendelse.

Indlæg fra Elisa Bergmann, formand for BUPL.

Hvordan kan DLF og BUPL samarbejde om, at lærerne og pædagogerne kan understøtte hinanden i arbejdet med elevernes læring i folkeskolen?

Folkeskolen skal være for alle børn, men børn er forskellige og har brug for at blive mødt og udfordret på forskellige måder. Når samarbejdet fungerer godt på skolerne, kan pædagoger og lærere netop understøtte hinanden i dette arbejde til stor gavn for børns trivsel og læring. Det vil BUPL rigtig gerne bidrage til - og vi har også god dialog med DLF om, hvad der skal til, hvis vi skal sikre det gode samarbejde på den enkelte skole.

Men med en presset økonomi i kommunerne, er der trange vilkår for samarbejdet. Der er mange steder, hvor det kniber med det pædagogfaglige perspektiv i ledelsesteamet, og hvor det ligeledes kniber med tid til fælles planlægning, forberedelse og evaluering. Her har vi en fælles sag i at arbejde hårdt for de kommunale rammer og ressourcer, der netop kan sikre, at vi kan skabe et læringsmiljø, hvor elevernes perspektiv får plads, hvor der arbejdes med stærke forpligtende fællesskaber, og hvor variation og bevægelse er en naturlig del af en god skoledag. Og ikke mindst også sikre, at børn har muligheden for gode fritidstilbud med kvalitet.

Så når BUPL og DLF står sammen om at sikre velfærden i kommunerne, handler det i høj grad om, hvordan vi sikrer alle børn en god skole og en god fritid.

BUPL samarbejder også med DLF på det lokale niveau - fx om lokale vilkår - og rammeaftaler, men også i højere grad om de fælles udfor-

dringer, vi står overfor, der kan være barrierer for et vellykket samarbejde på den enkelte skole.

Hvilke arbejdsforhold/betingelser vil DLF og BUPL arbejde hen imod, som styrker lærernes og pædagogernes samarbejde i skolen?

BUPL arbejder benhårdt for, at pædagogernes arbejde altid og alle steder bliver set som en del af skolens samlede opgave, når skoleåret tilrettelægges. Det kræver, at skoleledelsen har et helhedsorienteret blik på skolens opgave og er opmærksomme på at sikre et ligeværdigt og konstruktivt samarbejde mellem pædagoger og lærere – ét, hvor der også er sammenhæng mellem skolen og fritidstilbuddet.

Pædagoger kan bidrage med andre perspektiver ind i skolen i forhold til både lærende og kreative aktiviteter og understøttende undervisning. Men det kræver, at der også er vilje til at gøre plads til, at pædagogers perspektiv får plads og muligheder.

Hos BUPL opfordrer vi derfor skoleledelsen til at tage både lærere og pædagoger med i planlægningen af skoleåret så tidligt som muligt. Det er også en rigtig god idé, at pædagoger og lærere tager sammen på efteruddannelse og til kompetenceudvikling, så vi styrker den fælles viden og det fælles sprog om børns læring.

Hvordan går vi fra en skole, som er opbygget ud fra en voksenstruktur til en skole, der er bygget op ud fra børnenes læring?

Det gør vi ved at blive bedre til at involvere børnene og f.eks give dem alderssvarende ansvar i og for

BUPL og DLF har god dialog

Den pressede økonomi i kommunerne er en udfordring for skolereformens implementering

Alle børn skal opleve sig inkluderet i et læringsfællesskab

fællesskaber. Vi skal nemlig sørge for, at børnene synes, det både er udfordrende (og dermed også ind imellem hårdt!), men også sjovt at gå i skole - og det fordrer, at vi er opmærksomme på, hvad der skærper børnenes nysgerrighed og virkelyst.

Vi ved, at god trivsel og læring hænger tæt sammen, og ved, at arbejdet med at styrke børnefællesskaber med kreativitet og en praktisk tilgang, kan understøtte, at vi får alle børn med - også de, der synes skolen er en svær ramme at være i. Børnenes perspektiv og "at tænke læring på tværs af alder, fag og institutioner", kan rumme nye veje til, at alle børn oplever sig inkluderet i et læringsfællesskab.

Og så skal vi huske, at der er en del skoler, som har arbejdet med disse elementer i flere år, og som allerede er nået langt. Dem kan vi lære meget af, - måske især når børn og voksne sammen skaber en god skoledag helt lokalt, så virker det meget bedre end stram målstyring.

Hvilke positive elementer har skole-reformen givet til eleverne?

Reformen har for alvor sat fokus på børnenes trivsel, og at vi skal have alle børn med - også de, der har særlige udfordringer. Det er gode mål at sætte for en folkeskole, der skal være for alle børn.

Ud fra et børneperspektiv er det derfor godt, at reformen har en ambition om variation, bevægelse og inddragelse af lokalsamfundet, fordi det netop kan være med til at motivere på andre og nye måder. Et positivt element er ligeledes, at der er mulighed for, at pædagogen kan bygge bro mellem skole og fritid - og sikre et tættere forældresamarbejde og dermed styrke både fællesskaber, inklusion og forebyggelse i begge sammenhænge. Men de positive elementer kommer ikke af sig selv.

Der skal investeres på alle fronter. Dels ressourcemæssigt, men også i det lokale perspektiv - fx med at sikre det pædagogfaglige perspektiv i både ledelse og medarbejdeteams.

Indlæg fra Mette Witt-Hagensen, formand for Skole og Forældre.

Hvordan vil Skole og Forældre arbejde på at skolebestyrelserne arbejder for at styrke reformens elementer?

Skole og Forældre arbejder for at gøre skolebestyrelserne kompetente i deres arbejde i skolebestyrelsen. Det sker gennem rådgivning, kurser og diverse udgivelser og via vores hjemmeside.

Skolebestyrelserne skaber retning for skolens udvikling, og dermed også implementering af reformen, gennem formulering af principper. Principperne skal skabe retning og give rum til ledelse for skolelederen, det er derfor en balancegang mellem tydelig retning og rum til ledelse. Vi opfordrer skolelederne til at lave en handlingsplan ud fra principperne, så det bliver tydeligt, hvordan principperne bliver omsat til handling og dagligdag på skolen.

Folkeskolereformen har gjort det relevant for skolebestyrelserne at revidere eller reformulere en række principper. I [værktøjskassen](#) på Skole og Forældres hjemmeside er der en lang række materialer til brug for udarbejdelse af principper.

Udover at formulere principper, skal skolebestyrelsen føre tilsyn med skolens virksomhed, og hvordan reformens elementer implementeres og fungerer på skolen. Tilsynet føres ved at bede om redegørelser fra skolens ledelse, ved at lytte til feedback fra elever, forældre, lærere og andre. Skole og Forældre har udarbejdet materiale om arbejdet med tilsyn med skolen.

Kommunerne er i fuld gang med at forberede det kommunale budget for 2017. Vi ved fra undersøgelser blandt skolebestyrelserne, at 7 ud

af 10 oplever, at der er færre penge til rådighed. Det er vigtigt, at skolebestyrelserne øver indflydelse på det samlede kommunale budget for folkeskolerne allerede i løbet af september 2016, da meget af det forberedende arbejde foregår der. Skolebestyrelserne kan henvende sig til kommunalpolitikkerne og informere om sammenhængen mellem opgaver og finansiering på den enkelte skole, eller skolebestyrelserne kan lave en samlet henvendelse.

Hvordan går vi fra en skole, som er opbygget ud fra en voksenstruktur, til en skole der er bygget op ud fra børnenes læring?

Skole og Forældre ser elevplanen som et godt værktøj til skole-hjem-samarbejde, og et godt værktøj til at holde fokus på elevens faglige og sociale udvikling, fordi elevplanen netop har fokus på eleven. Danske skoleelever (DSE) www.skoleelever.dk har et stort projekt om elevinddragelse i undervisningen, et projekt, som vi forventer, kan give viden og inspiration til at arbejde med elevcentreret læring mv.

Hvilke positive elementer har skolelæreformen givet til eleverne?

Der, hvor skolerne har fokuseret på at implementere med kvalitet, har reformen været positiv for eleverne. Så det korte svar er, at der hvor skoledagen ikke blot er blevet længere, men har fået et bedre indhold med variation og bevægelse, er det godt, der hvor lektiecafeen giver mening og udfordrer og støtter eleverne, der er det godt. Vi opfordrer skolerne til at sætte kvalitet før tempo i implementeringen.

7 ud af 10 kommuner har færre penge til rådighed

Større elevinddragelse

Elevplaner et godt værktøj

Indlæg af Martin Nielsen, Indskolingsleder, Kastrupgårdskolen.

Martin Nielsen, Taarnby Kommune - deltager på Landsmødet, synspunktet udsprang af gruppedrøftelserne.

Ledelsesrum: Hvad har I gjort for at skabe et godt ledelsesrum omkring reformen/fået lederne mere på banen?

Ved skolereformens start i 2014 var vi voldsomt udfordret, da der lige var sket en udskiftning af skoleleder og viceskoleleder. Det medførte, at vi kom skævt i gang fra starten af skoleåret, og vi måtte sænke overliggeren til det minimale og fokusere på den daglige drift. Dette gjorde vi tidligt i skoleåret, og vi havde stor fokus på, hvad vi skulle ændre i det kommende skoleår for at optimere vores muligheder for at få skolereformen sat i gang.

I skoleledelsen valgte vi derfor at sætte fokus på teamsamarbejde, som vedrørte alle medarbejdere. Den nye skoleledelse (skoleleder, viceskoleleder og pædagogisk afdelingsleder med skolebaggrund, og jeg med pædagogbaggrund), skulle bruge vores ledelsesmæssige erfaringer og kompetencer i forhold til at lede to faggrupper og få dem til at fungere som et team.

Vi valgte en struktur, hvor skolelederen har fokus på udskolingen, viceskolelederen på mellemtrinnet, jeg på indskolingen og den pædagogiske afdelingsleder på specialafdelingen. Grunden til, at man valgte en leder med pædagogbaggrund for indskolingen, var, at man vægtede den sociale trivsel og klassetrivslen, som et vigtigt grundlag for børnenes læring.

Vi havde særligt fokus på: Hvordan to faggrupper kan samarbejde om kerneopgaven "barnet", og hvordan alle i teamene kan byde ind med deres kompetencer, hvor der er brug for det?

Det vil sige, at lederens opgave på teammøderne, var at indgå med sparring og coaching. Var der større dilemmaer, blev de overdraget til ledelsen.

Der var brug for en tilvendingsperiode for samtlige teams, da de alt for hurtigt lagde deres dilemmaer over til ledelsens vurdering og beslutning. Men jo mere teamene har talt sammen og lært hinanden at kende, og set hinandens kompetencer, og hvad man kan byde ind med ift. det enkelte barn eller klassens trivsel, jo mere opfatter man sig selv som *ét team* med fælles opgaver.

Jeg skal dog for god ordens skyld sige, at dette på ingen måde er "landet", men en dynamisk process er i gang, hvor der tages højde for de personalemæssige udfordringer (sygdom, udskiftninger i personalegruppen mm).

Vi har i skoleledelsen talt om, hvor vores udfordring som skoleledelse er i denne struktur. Vi vurderer, at den først og fremmest ligger i MUS-samtalerne.

Derfor valgte vi i første omgang, at skolelederen tog alle MUS-samtaler med lærerne, og jeg tog dem tilsvarende med pædagogerne. Udfordringen ligger også i, at jeg som pædagogfaglig leder skal understøtte indskolingslærernes ønske om opkvalificering og kompetenceudvikling. Dette er et område, vi i skoleledelsen fremadrettet vil arbejde meget mere med.

Fokus på teamsamarbejdet:

Ledelsesrepræsentanterne tættere på teamene.

Særligt fokus på samarbejdet om "barnet" og barnets læring.